

ouderschapsplan II

juli 2011

mr R. Nelemans

De auteur heeft grote zorgvuldigheid betracht in het weergeven van delen uit het geldende recht. Evenwel noch de auteur noch Boers Advocaten kan aansprakelijk worden gesteld voor schade van welke aard dan ook gebaseerd op onjuiste en/of onvolledige informatie.

Deze uitgave althans delen daarvan mag uitsluitend worden veelevoudigd met volledige vermelding van de naam van de auteur.

Copyright © 2011

Boers Advocaten
Kerkewijk 20
3901 EG Veenendaal
Tel.: 0318 - 52 24 04

Sinds 1 maart 2009 zijn ouders die gezamenlijk het ouderlijk gezag over hun minderjarige kind(eren) uitoefenen, wettelijk verplicht om bij het verbreken van hun relatie een ouderschapsplan op te stellen. Dit geldt zowel voor ouders die getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, als voor samenwoners die gezamenlijk gezag hebben over hun kinderen.

In dit artikel wordt aangegeven wanneer een ouderschapsplan aan de orde komt, welke afspraken daarin vastgelegd moeten worden, wat de rol van de kinderen hierbij is en wat het gevolg is als ouders er niet in slagen om samen een ouderschapsplan op te stellen.

Bedoeling van de wetgever

De verplichting tot het opstellen van een ouderschapsplan moet volgens de wetgever een stimulans voor ouders zijn om na te denken over de invulling van het ouderlijk gezag na de echtscheiding (respectievelijk beëindiging van het geregistreerd partnerschap of beëindiging van de samenleving). De ouders behouden immers ook na het verbreken van de relatie de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kinderen.

Door ouders te verplichten om vooraf na te denken over de gevolgen van het uiteengaan voor de kinderen en daarover samen concrete afspraken te maken, hoopt de wetgever dat hiermee geschillen in de toekomst voorkomen kunnen worden. Zowel de ouders als de kinderen weten waar ze aan toe zijn.

Wanneer moet een ouderschapsplan worden opgesteld?

Ouders die getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan, hebben van rechtswege gezamenlijk gezag over hun kinderen. Dit gezamenlijk gezag duurt in beginsel na de echtscheiding of beëindiging van het geregistreerd partnerschap voort. Wanneer de ouders gaan scheiden dan wel het geregistreerd partnerschap willen beëindigen, zijn zij verplicht een ouderschapsplan op te stellen en aan de rechtbank te overleggen. Dit geldt zowel voor een eenzijdig verzoekschrift als een gemeenschappelijk verzoekschrift. Het ouderschapsplan dient bij het verzoekschrift aan de rechtbank overgelegd te worden.

Als samenwoners hun samenleving beëindigen én zij gezamenlijk gezag over hun kinderen uitoefenen, zijn zij verplicht een ouderschapsplan op te stellen. Wanneer een kind niet tijdens huwelijk of geregistreerd partnerschap is geboren, hebben de ouders overigens niet van rechtswege gezag: de moeder oefent alleen het gezag uit. De ouders kunnen bij het gezagsregister van de rechtbank laten vastleggen dat zij gezamenlijk het gezag willen uitoefenen.

Inhoud van het ouderschapsplan

Het ouderschapsplan moet in ieder geval afspraken bevatten over de volgende onderwerpen:

- De wijze waarop de ouders de zorg- en opvoedingstaken verdelen. Op grond van de wet heeft een kind nadat zijn ouders uit elkaar gaan recht op een gelijkwaardige verzorging en opvoeding door beide ouders. Dit betekent overigens niet dat een co-ouderschapsregeling verplicht is en de ouders ieder 50 % van de opvoeding en zorg

voor hun rekening nemen: dit moet per situatie bekeken worden. De ouders zijn verplicht om de ontwikkeling van de band tussen het kind en de andere ouder te bevorderen;

- De wijze waarop de ouders elkaar informeren en raadplegen over de kinderen;
- De verdeling van de kosten van verzorging en opvoeding van de kinderen, oftewel een bepaling over de kinderalimentatie.

Het staat ouders daarnaast vrij om nog andere afspraken te maken in het ouderschapsplan, zoals bijvoorbeeld:

- o Afspraken over ouderavonden op school en afspraken over het huiswerk van de kinderen;
- o Afspraken over medische aangelegenheden van de kinderen: wie gaat er met de kinderen naar de tandarts en dergelijke;
- o Afspraken over sport / muziekles / hobby's / buitenschoolse activiteiten & schooluitjes;
- o Afspraken hoe er omgegaan zal worden met een eventuele nieuwe partner van (één van) de ouders en hoe de kinderen daarop voorbereid worden;
- o Afspraken over het contact tussen de kinderen en familieleden van de andere ouder;
- o Afspraken over de studiekosten van de kinderen als zij na hun 21e jaar (verder) studeren.

De rol van de kinderen bij het opstellen van het ouderschapsplan

Op grond van de wet moeten ouders in het ouderschapsplan aangeven op welke wijze zij de kinderen bij de totstandkoming ervan hebben betrokken. Uiteraard hangt het af van de leeftijd van het kind en het ontwikkelingsniveau in welke mate het kind erbij betrokken kan worden. Als het gaat om oudere kinderen kan bijvoorbeeld hun mening gevraagd worden over de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken: wanneer verblijven de kinderen bij welke ouder en dergelijke. Afspraken over de kinderalimentatie horen tussen de ouders onderling gemaakt te worden: het is dikwijls onverstandig om de kinderen daarbij betrekken.

Overigens zal de rechter nog steeds een minderjarig kind van 12 jaar of ouder in de gelegenheid stellen zijn of haar mening aan de rechter kenbaar te maken. Dit kan schriftelijk of mondeling op een zitting bij de rechtbank: een zogeheten kinderverhoor.

Consequenties als er geen ouderschapsplan is

Bij echtscheiding / beëindiging geregistreerd partnerschap:

Als er bij het verzoekschrift tot echtscheiding dan wel verzoekschrift tot beëindiging van het geregistreerd partnerschap geen ouderschapsplan wordt overgelegd, kan de rechtbank de zaak aanhouden tot partijen erin slagen om wél samen een ouderschapsplan op te stellen: er

wordt dan dus nog geen uitspraak gedaan. De rechtbank kan partijen eventueel naar een mediator (bemiddelaar) sturen om in onderling overleg een ouderschapsplan op te stellen.

In het meest vergaande geval kan de rechtbank partijen niet-ontvankelijk verklaren in hun verzoek: het verzoek tot echtscheiding / tot beëindiging van het geregistreerd partnerschap wordt niet in behandeling genomen totdat er een ouderschapsplan is.

Als voldoende gemotiveerd wordt aangegeven waarom partijen er niet in zijn geslaagd een ouderschapsplan op te stellen (bijvoorbeeld omdat overleg feitelijk onmogelijk of omdat partijen niet meer in staat zijn met elkaar te communiceren) kan de rechtbank bij uitzondering alsnog het verzoek in behandeling nemen.

Bij beëindiging samenleving:

Wanneer sprake is van gezamenlijk gezag en de ouders beëindigen hun samenleving, dan volgt er vanuit de wet niet direct een sanctie wanneer zij geen ouderschapsplan opstellen: voor het beëindigen van een samenleving hoeft geen gerechtelijke procedure gevolgd te worden. Dat neemt overigens niet weg dat het hoe dan ook de voorkeur verdient om op dat moment samen een ouderschapsplan op te stellen, zowel in het belang van de kinderen als de ouders.

Als echter bij het beëindigen van de samenleving of op een later moment een geschil over de uitoefening van het gezamenlijk gezag aan de rechtbank wordt voorgelegd - bijvoorbeeld omdat de ouders het niet eens worden over de verdeling van de zorg- en opvoedingstaken - dan is er de verplichting om bij dat verzoek een ouderschapsplan te overleggen. Ontbreekt een ouderschapsplan, dan kan de rechtbank de zaak aanhouden totdat partijen erin slagen om alsnog samen een ouderschapsplan op te stellen. Dit is alleen anders indien het belang van het kind om een (spoedige) beslissing van de rechtbank vraagt, bijvoorbeeld omdat er in het geheel geen communicatie meer mogelijk is tussen de ouders.

Conclusie

Bij een verzoek tot echtscheiding, beëindiging geregistreerd partnerschap of het beëindigen van een samenleving tussen ouders die gezamenlijk het gezag uitoefenen moet een ouderschapsplan worden opgesteld. Hoewel de wettelijke 'noodzaak' voor samenwoners pas gaat spelen als zij een geschil aan de rechtbank willen voorleggen, kan het natuurlijk geen kwaad om na het beëindigen van de relatie direct afspraken te maken over de kinderen. Niet alleen de kinderen zijn daarbij gebaat, ook de ouders weten wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten in de toekomst.

Hoewel een ouderschapsplan aan een aantal wettelijke voorwaarden moet voldoen, staat het partijen verder vrij om zelf nadere afspraken te maken die recht doen aan hun persoonlijke situatie en waarmee zij ook na het beëindigen van de relatie op hun eigen manier invulling geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid als ouders.

Wilt u meer informatie over bovenstaande of heeft u andere vragen op het gebied van personen- en familierecht, neemt u dan gerust contact op met mr. R. Nelemans op telefoonnummer 0318 - 52 24 04 of rnelemans@boersadvocaten.nl